

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 383/2011-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti Ing. F. L., CSc., B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/07 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. F. L., CSc., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/07 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 24 C 16/07 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prieťahov.

3. Ing. F. L., CSc., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. F. L., CSc., p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 471,27 € (slovom štyristosedemdesiatjeden eur a dvadsaťsedem centov), ktorú je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. S. J., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 383/2011-23 zo 7. septembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť Ing. F. L., CSc., B. (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/07.

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobným návrhom podaným okresnému súdu 30. januára 2007 sa s'ťažovateľ v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/07 domáhal ochrany svojich osobnostných práv. Podľa s'ťažovateľa aj napriek tomu, že predsedníčka okresného súdu ešte v roku 2007 uznala jeho s'ťažnosť na zbytočné prieťahy v predmetnom konaní za dôvodnú, okresný súd vo veci nekoná plynulo, čím sa predlžuje stav jeho právnej neistoty a odd'ahuje sa právoplatné skončenie konania.

S'ťažovateľ v s'ťažnosti okrem iného uviedol:

„Vo veci sťažovateľa v konaní o ochranu osobnosti, vedenej Okresným súdom Bratislava I pod č. k. 24 C/16/2007, odo dňa doručenia návrhu na začatie konania príslušnému súdu dňa 30. 1. 2007 do súčasnosti, t. j. po dobu viac ako štyroch rokov od začatia konania, nebolo Okresným súdom vytyčené žiadne pojednávanie. ...

Predmetom konania vedeného pred Okresným súdom Bratislava I je pritom otázka zásadného charakteru vo vzťahu k neoprávneným a stále pokračujúcim zásahom do základných práv sťažovateľa. Sťažovateľ vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava I viacnásobne vyslovil svoj eminentný záujem na rýchлом vyriešení veci, nakoľko opakovane - v dôsledku primárneho zásahu do jeho osobnostných práv rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. 2 Obo 309/04 z 20. 04. 2005, kde v odôvodnení odporca v II. rade uviedol také výroky, ktoré sústavne porušujú dobré meno sťažovateľa a zasahujú do jeho osobnostnej sféry - aj naďalej dochádza v dôsledku citácie týchto výrokov protistranami k poškodzovaniu oprávnených záujmov sťažovateľa aj v ďalších konaniach, v ktorých sťažovateľ zastáva post účastníka konania. Ako už bolo uvedené, na strane súdu v prípade, že činnosť súdu nevyprovokuje sťažovateľ svojim podaním, absentuje akákoľvek aktivita, ktorá by pre súd mala byť naopak príznačnou tak, ako to súdu ukladá jednak Ústava SR, ako aj Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I sťažovateľovi pritom vzniká závažná nemajetková ujma. Táto nemajetková ujma má nepriaznivý vplyv na jeho existenciu, keďže tvrdenia o nemravnom charaktere sťažovateľa vyslovené v uvedenom rozsudku Najvyššieho súdu sú používané ako dôkaz v mnohých súdnych konaniach vedených voči sťažovateľovi, a to nielen v konaní na vylúčenie spoločníka zo spoločnosti. ...

Rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 2 Obo 309/04 a v ňom obsiahnuté difamujúce výroky o sťažovateľovi boli dokonca orgánmi činnými v trestnom konaní neskôr použité ako dôkaz odôvodňujúci vznesenie obvinenia sťažovateľovi pre trestné činy krádeže a sprenevery a tieto skutkové tvrdenia uznesenie o vznesení obvinenia sťažovateľa výslovne cituje. Sťažovateľ je toho názoru, že obvinenie, ktoré mu bolo vznesené na základe namietaných vyjadrení obsiahnutých v rozsudku Najvyššieho súdu SR, je krivým obvinením, avšak sťažovateľ nemá možnosť využiť účinný prostriedok nápravy z dôvodu, že Okresný súd Bratislava I v konaní o ochrane osobnosti sťažovateľa nekoná. Nápravu nezákonného stavu sťažovateľ nedosiahol ani kladným vybavením jeho sťažnosti na neodôvodnené

prieťahy v konaní, kde predsedníčka Okresného súdu Bratislava I síce odôvodnenosť sťažnosti a prieťahy v konaní objektívne konštatovala, avšak táto iniciatíva sťažovateľa aj naďalej ostáva bez odrazu v aktivite súdu.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:
„Základné právo Ing. F. L., CSc., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24 C/16/2007 porušené bolo.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súde Bratislava I v konaní sp. zn. 24 C/16/2007 ďalej konať bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd SR priznáva Ing. F. L., CSc., primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000 EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný sťažovateľovi zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi Ing. F. L., CSc. náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 471,27 EUR, ktorá je splatná do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. S. J...“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 3731/2011 z 8. novembra 2011 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 5. decembra 2011.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných okresným súdom v skúmanom konaní uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, a ďalej uviedla:

„Predmetné konanie na tunajšom súde je poznačené prieťahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prieťah. Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia, resp. jednotlivých civilných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi, avšak objektívneho charakteru.

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietáhov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní, prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„... Okresný súd Bratislava I uznal, že v konaní došlo k prietahom, avšak tieto prietahy označil za objektívne s poukazom na zaťaženosť súdneho oddelenie. Tento argument nemožno akceptovať...“

Ani tvrdenie Okresného súdu Bratislava I, aby Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie s poukazom na to, že sudkyňa svojím subjektívnym konaním nezavinila vznik prietáhov nemôže obstať. Je úplne bezpredmetné, či sudkyňa zavinila alebo nezavinila vznik prietáhov, nakoľko dôležité pri posudzovaní je objektívna činnosť súdu. V danom konaní súd ako jedinú aktivitu vo veci (s odstupom 19 mesiacov od doručenia návrhu na začatie konania súdu, t. j. po viac ako poldruharočnej úvodnej nečinnosti súdu vo veci) je možné pozorovať reakciu výlučne ako dôsledok sťažnosti podanej sťažovateľom predsedníčke súdu a následne v spojení s dodatočnými podaniami sťažovateľa, ako je uvedené v článku II sťažnosti.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou označeného základného práva zaručeného ústavou, ako aj označeného práva zaručeného dohovorom – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný

procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené ústavou, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené dohovorom (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo s'ťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 24 C 16/07:

- 30. január 2007 – žalobou podanou okresnému súdu sa s'ťažovateľ domáhal proti žalovaným ochrany osobnosti, pričom k zásahu do jeho osobnostných práv malo dôjsť tým, že žalovaní v 2. rade ako členovia senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 2 Obo, mali uviesť v rozhodnutí sp. zn. 2 Obo 309/04 z 20. apríla 2005 o s'ťažovateľovi difamujúce a pravdu skresľujúce informácie, na základe ktorých malo byť s'ťažovateľovi vznesené aj trestné obvinenie,
- 2. august 2007 – okresný súd uznesením uložil s'ťažovateľovi, aby odstránil nedostatky žalobného návrhu,
- 21. august 2007 – s'ťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu a predložil podanie s označením „Zmena návrhu v konaní č. k. 24 C 16/2007“, a to aj vzhľadom na to, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 309/04 z 20. apríla 2005 bolo zrušené rozhodnutím iného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 88/05 z 29. marca 2007,
- 18. november 2008 – okresný súd vyzval s'ťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za žalobný návrh,
- 3. december 2008 – s'ťažovateľ zaplatil súdny poplatok,
- 18. máj 2009 – okresný súd uznesením zastavil konanie proti žalovaným v 2. rade,
- 6. júl 2009 – s'ťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu z 18. mája 2009,
- 10. júl 2009 – okresný súd zaslal odvolanie s'ťažovateľa na vedomie žalovanému v 1. rade,
- 5. október 2009 – okresný súd predložil spis na konanie o odvolaní Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“),

- 30. júna 2011 – krajský súd uznesením sp. zn. 7 Co 228/09 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil,
- 19. júl 2011 – spis bol vrátený z krajského súdu späť okresnému súdu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/07 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje že z hľadiska predmetu skúmaného konania ide v danej veci o prípad štandardnej rozhodovacej súdnej praxe, pričom ani z hľadiska charakteru a rozsahu okresným súdom vykonaných procesných úkonov v danej veci nemožno toto konanie považovať za skutkovo či právne zložité. Zložitosť konania vo svojom vyjadrení nenamietal ani okresný súd.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil na jeho strane žiadne také skutočnosti, ktoré by mu bolo možné pričítať na ťarchu ako prekážku pre riadny procesný postup v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu viaceré obdobia absolútnej nečinnosti, a to od 21. augusta 2007, keď sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu, aby odstránil nedostatky žaloby, do 18. novembra 2008, keď okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil

súdny poplatok za žalobu, t. j. okresný súd bol nečinný viac ako jeden rok a dva mesiace. Viac ako 5 mesiacov bol okresný súd nečinný aj v období od 3. decembra 2008, keď sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za žalobu, do 18. mája 2009, keď okresný súd uznesením zastavil konanie proti žalovaným v 2. rade.

Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd bol v danej veci absolútne nečinný viac ako jeden rok a sedem mesiacov.

Obdobie (od 5. októbra 2009 do 19. júla 2011), keď sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na ťarchu okresného súdu, pretože v tomto období okresný súd nemohol svojím postupom ovplyvniť rýchlosť tohto konania.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/07 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa

citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde. Podľa zásad spravodlivosti ústavný súd prihliadol na všetky okolnosti daného prípadu, najmä na zistené prieťahy v konaní dôsledkom nečinnosti okresného súdu, pričom ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Sťažovateľ žiadal o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením advokátom, ktorý si túto náhradu vyčíslil sumou 471,27 € vrátane 20 % DPH.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 je 123,50 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie z 5. decembra 2011) v sume 392,73 € vrátane režijného paušálu, čo vrátane 20 % DPH predstavuje sumu 471,27 €, ktorú ústavný súd priznal tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011